

Do Joachima Lelewela

ADAM MICKIEWICZ

Do Joachima Lelewela

Bellorum causas, et vitia, et modos
Ludumquae Fortunae, gravesque
Principum amicitias, et arma...

Periculosae plenum opus aleae
Tractas, et incedis per ignes
Suppositos cineri doloso.

(Horacy, Pieśni II, 1)

O długo modłom naszym będący na celu,
Znowuż do nas koronny znijdziesz¹ *Lelewelu!*
I znowu cię obstąpią pobratymcze tłumy,
Abyś naprawiał serca, objaśniał rozumy.
Nie ten, co wielkość całą gruntuje w dowcipie²,
Rad tylko, że swe imię szeroko rozsypie,
I że barki księgarzom swemi pismy³ zgarbi:
Nie taki ziomek serca na wieczność zaskarbi;
Ale kto i wyższością sławy innych zaćmi,
I sercem spółrodaka⁴ żyje między braćmi.
Lelewelu, w oboim jak ci zrównać blasku⁵?
Szczęśliwyś i w przyjaciół, i w prawd wynalazku.
Oto nad wiek młodziana przerosłeś niewiele:
Tobie, mędrszemu, siwe zajrzę⁶ Matuzele⁷.
Imię twoje wybiegło za Chrobrego szranki,
Między teutońskie⁸ sędzie i bystrzejsze Franki⁹:
A jak mocno w litewskim¹⁰ uwielbianyś gronie,
Publicznie usta nasze wyznają i dłonie.

Już długo z sal uczonych wracało na sucho,
Łakome, a przez ciebie znarowione ucho:
Zaczynj słynąć cudami dla uczniów natłoku,
Coś je tylekroć sprawił w onegdajszym¹¹ roku,
Gdy twojem¹² czarodziejskich użyciem sposobów

¹znijść (daw.) — zejść. [przypis edytorski]

²dowcip (tu daw.) — inteligencja, bystrość umysłu. [przypis edytorski]

³swemi pismy — daw. forma N. lm; dziś popr.: swymi pismami. [przypis edytorski]

⁴spółrodak — dziś: rodak. [przypis edytorski]

⁵w oboim (...) blasku (daw.) — w obu rodzajach blasku. [przypis edytorski]

⁶zajrzeć a. zażrzeć (daw.) — zazdrościć. [przypis edytorski]

⁷Matuzel, dziś raczej *Matuzalem* — postać biblijna wspomniana w Ks. Rodzaju (5, 21–27), dziad Noego, miał żyć ponad 900 lat; tu: przysłowiowy sędziwy starzec. [przypis edytorski]

⁸teutoński — niemiecki. [przypis edytorski]

⁹teutońskie sędzie i bystrzejsze Franki — dziś popr. B. lm: teutońskich sędziów i bystrzejszych Franków; Frankowie — tu: Francuzi. [przypis edytorski]

¹⁰litewskim — daw. (XIX w.) forma N. i Msc. lp r.n.; dziś popr.: litewskim. [przypis edytorski]

¹¹onegdajszy (daw.) — poprzedni, zeszły (rok). [przypis edytorski]

¹²twojem — daw. forma Msc. lp r.n.; dziś popr.: twoim. [przypis edytorski]

Greckie i Rzymian cienie ruszałeś spod grobów.
Wstają z martwych, przechodzą na prawdy zwierciadła,
Od czoła ich Plutona przyłbica odpadła
I żelazne na piersiach łamią się pokrycia,
W których myśli i chęci taili za życia.
Oto mędrzec Fedona¹³, to Persów zabierca¹⁴:
Patrzym w bezdenność myśli, w labirynt ich serca.
Tam iskra światła, ówdzie nasiona potęgi;
Gdy je zdarzeń pomyślnych wzmaga oddech tęgi,
Iskra lunę roznieca, z nasionek wylęga
Olbrzym, dosięgający brzegów ziemiokręga¹⁵.
Tak dzielne geniusze panują nad światem:
Teraźniejszość upada przed ich majestatem;
Stworzenia, które kiedyś wyda przyszłość mętna,
Niosą kolor ich blasku lub ich razów piętna.
Ale równa jest wielkość, czy to światu władać,
Czy skutki wielkiej władzy nad światem wybadać.

Nieraz miasto w podziemną rozpadlinę gruchnie,
Słońce kirem¹⁶ zachodzi¹⁷, woda płomień buchnie:
Nadarzeń się takowych mnogie żyją świadki¹⁸,
Przecież ich źródła dociec umie arcyzadki.
A na podobnej liczbie jeszcze gorzej zbywa¹⁹,
Co by różnego wątek spajając ogniwa,
Potrafili wybadać, za rozsądku wodzą,
Jak się z przyczyny wspólnej różne skutki rodzą;
Jak podziemny wypadek morzem zakołata
I niebieskiego sprawi zaburzenie świata.

Z mniejszości postępujemy ustawnie²⁰ do góry:
Z martwej przejdźmy w krainę żyjącej natury,
Kędy²¹ ludzkość jest światem, żywiołami duchy.
Jak śledzić przyczyn, związać następów²² łańcuchy?
Tu zaćmi nieskończona różność widowiska,
Tu po obcych świadectwach droga myśli śliska,
A bóstwo Prawdy, skąpiąc nagiego promienia,
Pełni swojej nie raczy ukazać spod cienia,
Bo jej trudno dostrzeże, choć kto oczy wlepi;
Od dzieciństwa jesteśmy długo na nią ślepi.
Skoro zacniem przezierać²³, że nie dosyć bystrze,
Podejmują się obcy nam usłużyć mistrze²⁴;
I szkła swojej roboty wsadzają na oko,
Przez które widać szerzej i więcej głęboko.
Ale jaką im barwę dał mistrz wynalazku,
W takim wszystkie przedmioty okazują blasku.

Natura

Prawda, Wiedza

Oko, Obraz świata

¹³*mędrzec Fedona* — Sokrates (ok. 470–399 p.n.e.) gr. filozof, w dialogu *Fedon*, autorstwa jego ucznia, Platona, opisane są ostatnie momenty życia mędrca. [przypis edytorski]

¹⁴*Persów zabierca* — Aleksander Macedoński, który w latach 334–330 p.n.e. podbił Imperium Perskie (obejmujące wówczas m.in. Anatolię, Fenicję i Egipt). [przypis edytorski]

¹⁵*ziemiokrąg* — horyzont a. krańce Ziemi. [przypis edytorski]

¹⁶*kir* — czarna materia będąca znakiem żaloby. [przypis edytorski]

¹⁷*Słońce kirem zachodzi* — zaćmienie Słońca. [przypis edytorski]

¹⁸*mnogie (...) świadki* (daw.) — dziś popr. forma M. lm: mnodzy (tj. liczni) świadkowie. [przypis edytorski]

¹⁹*zbywać na czym* — tu: brakować. [przypis edytorski]

²⁰*ustawnie* (daw.) — stale, nieustannie, ustawicznie. [przypis edytorski]

²¹*kędy* (daw.) — gdzie. [przypis edytorski]

²²*następ* — tu: następstwo. [przypis edytorski]

²³*przezierać* — przegłądać; patrzeć na wskroś (na wylot). [przypis edytorski]

²⁴*mistrze* — daw. forma M. lm; dziś popr.: mistrzowie. [przypis edytorski]

Stąd cudze malowidła, własne wzroku skazy,
Omyłką na zewnętrzne przenosim obrazy.
Człowieku, słuگو wieczny! bo nie tylko zmysły,
Ale i sądy twoje od drugich zawisły,
Pierś dziecinną ojcowskie napelniają czucia;
Gdyś młody, uciskają zwyczajów okucia²⁵.
Nieraz myślisz, że zdanie urodziłeś z siebie:
A ono jest wyssane w macierzystym chlebie;
Albo niem²⁶ nauczyciel poił ucho twoje,
Zawždy²⁷ część własnej duszy mieszając w napoje.
A tak, gdzie się obrócisz, z każdej wydasz²⁸ stopy²⁹,
Żeś znad Niemna, żeś Polak, mieszkaniec Europy.

A słońce Prawdy wschodu nie zna i zachodu;
Równie chętne każdego plemionom narodu
I dzień lubiące każdej rozszerzać ojczyźnie,
Wszystkie ziemie i ludy poczyta za bliźnie.
Skąd kto się w przenajświętszych licach jej zacieka³⁰,
Musi sobie zostawić czystą treść człowieka,
Zedrzeć wszystko, co obcej winien jest przysłudze,
Własności³¹ okoliczne i posagi³² cudze.

Ku takim pracom niebo dziejopisa woła.
Odważają się liczni: ale któż wydoła?
Tylko sam, komu rzadkim nadało się cudem,
Złączyć natchnienie boskie z ziemianina trudem,
Nad burzę namiętności, interesu sieci,
Z pomroków ducha czasu nad gwiazdy wyleci;
Uważa skąd dla ludów przyszła ryknie burza
Albo się pod otchłanie przeszłości zanurza,
Grzebiąc zapadłe wieków odległych ciemnoty,
Wykopuje z nich prawdy kruszec szczerozłoty.
Leleweh! rzetelną każdy chlubę wyzna,
Że ciebie takim polska wydała ojczyzna.
Na świętym dziejopisa jaśniejąc urządzie,
Wskazujesz nam co było, co jest i co będzie.

Pierwszy towarzyskiego³³ widzim obraz stanu,
Od łożyska Eufratu po wieże Libanu.
Na równiach niedzielonych żadnemi³⁴ przegrody,
Tam naprzód w wielkie ciało zrosły się narody;
Zaraz na karku onych³⁵ ciemiężcy usiedli,
Miasta wałem, a ludy łańcuchem obwiedli.

Ówdzie, między wysepki i morskie rękawy,
Drobny Greczyn urządzał pospolite sprawy,

²⁵okucia — tu: kajdany, łańcuchy. [przypis edytorski]

²⁶niem — daw. forma N. lp r.n.; dziś popr.: nim. [przypis edytorski]

²⁷zawždy (daw.) — zawsze. [przypis edytorski]

²⁸wydać — tu: pokazać, ujawnić. [przypis edytorski]

²⁹stopy — tu: krok; przen.: postępek. [przypis edytorski]

³⁰zaciekać się (daw.) — zagłębiać się, prowadzić dociekania. [przypis edytorski]

³¹własność — tu: właściwość, cecha. [przypis edytorski]

³²posag — tu: dziedzictwo; naleciałość. [przypis edytorski]

³³towarzystki (...) stan (daw.) — tu: społeczeństwo. [przypis edytorski]

³⁴żadnemi przegrody — daw. forma N. lm; dziś popr.: żadnymi przegrodami. [przypis edytorski]

³⁵onych — tamtych. [przypis edytorski]

Ruchem do mirmidońskich podobny zwierzątek³⁶,
Od których słusznie mniemał wyciągać początek.
W cudzych osiada miastach, lecz je sam bogaci,
Przychodnim bogom swojskie nadaje postaci;
Dla nieznanych cór nieba, pierwszy w jego rodzie
Wystawiono Piękności kościół i Swobodzie.
Tych natchnieniem Helenin³⁷ gdy piersi zagrzewał,
Walczył, rozprawiał, kochał, nauczał i śpiewał.

Lecz już medańska szabla okrąża dokoła,
Bałwanowi wschodniemu świat uchylił czoła;
Trzaskiem samowładnego napędzona bicza
Wali się od Kaukazu zgraja niewolnicza.
Kserkses ludy podeptał, miasta porozwalał,
Morza flotą zahaczył, lądy tłumem zalał.
Wtem, z małej chmurki greckiej gdy pioruny padną,
Rozprysnęły się tłumy, floty poszły na dno.

Zgubnego Europejczyk umknąwszy rozgromu,
Poszedł Azyjanina³⁸ nękać w jego domu;
A na perskie wezłowia upuściwszy skronię³⁹,
Drzemał i na bok rzucił ordzewiałe⁴⁰ bronie.
Tak swobodnie sennego zabrali w łańcuchy,
Wilcze Romula⁴¹ plemię, italskie pastuchy.
Kłótlivi i przez własne wyuczeni zwady,
Jak gwałtem lub chytrą siłą wyniszczają sąsiady⁴²;
Ustawni⁴³ napastnicy, we chwilach pokoju
Ramiona do nowego krzepili rozboju,
Albo darli się z sobą: wtenczas tylko w zgodzie,
Kiedy społem o cudzej przemyślali szkodzie.
Lecz skoro zapaśnikom przeciwnych⁴⁴ nie stało,
Z otyłości próżniackiej coraz słabnie ciało.
Rzym pastwi się nad światem, a tyran nad Rzymem,
Świat rzymski obumarłym staje się olbrzymem.

Któż w nieżyjących zwłokach nowy duch rozniesi?
Wy, ogniste spod lodów skandynawskich dzieci!
Oto Senior pełnym odziany kirasem⁴⁵,
Niosąc kopią⁴⁶ w toku, różaniec za pasem,
Pobożności oddany, kochance i chwale,
Pod dach gotycki ściąga na ucztę wasale.
Damy wskazują wieńce, bardy w lutnie dzwonią,
Młodzież kopie kruszy, albo w pierścień gonią.
Czulsze serce niż u nas biło im spod stali:

Rycerz

³⁶do mirmidońskich podobny zwierzątek (...) — Mirmidonowie, według mitologii, powstałi z mrówek; [Myrmidonowie: staroż. naród pierwotnie zamieszkujący Egipt, wspomniany w *Iliadzie* Homera, gdzie Myrmidonowie są charakteryzowani jako nieokrzesani, bezwzględni i karni żołnierze towarzyszący Achillesowi pod Troją; ich nazwa z gr. oznacza „mrówki”; mit o pochodzeniu Myrmidonów od mrówek zapisany jest w *Przemianach* Owidiusza; red. WL]. [przypis redakcyjny]

³⁷Helenin — staroż. Grek, wywodzący się z Helenów. [przypis edytorski]

³⁸Azyjanin — dziś: Azjata; mieszkaniec Azji. [przypis edytorski]

³⁹skronię — dziś popr. forma B. lp: skroń. [przypis edytorski]

⁴⁰ordzewiały — dziś: zardzewiały. [przypis edytorski]

⁴¹Romul, dziś *Romulus* — legendarny założyciel Rzymu, wykarmiony przez wilczyce. [przypis edytorski]

⁴²sąsiady — dziś popr. forma B. lm: sąsiadów. [przypis edytorski]

⁴³ustawni (daw.) — ciągły, nieustanny, ustawiczny; tu: notoryczny. [przypis edytorski]

⁴⁴skoro zapaśnikom przeciwnych nie stało — od kiedy zapaśnikom zabrakło przeciwników. [przypis edytorski]

⁴⁵kiras — kirys, pancerz, zbroja. [przypis edytorski]

⁴⁶kopia — dziś popr. B. lp: kopię. [przypis edytorski]

Oni najpierwsi z niebios Miłość przywołali
Serdeczną, i za dawnych niecenioną wieków,
U duchownych Hebreów⁴⁷ i cielesnych Greków.
Oni, kiedy praw słaba chwieje się budowa,
Krzepili ją łańcuchem rycerskiego słowa.
Aby naprawiać krzywdy, piękne zyskać względy,
Ważyli się na puszcze i zamorskie błędy⁴⁸,
Nowe herby z odległych przynosząc turnieje⁴⁹
Lub krwią kupując palmę męczeńską w Judei.
Tymczasem na ich zamkach zasiadły opaty⁵⁰,
Ksiądz cisnął się do celi, a mniszka za kraty;
Na wystrzał bulli⁵¹ z tronów spadały korony,
Rzym powtórnie ziemię opasał ramiony⁵²,
Aż zadały pułkowe orężników władze
Śmierć domowym rozruchom i obcej przewadze.

U ludów, gdzie społeczny gmach na pismach wsparty,
Panów i sług powinność objaśniły karty.
Takie na Albiońskim⁵³ spisano Ostrowie,
I takie Jagiellony⁵⁴ dali nam królowie.
Lecz w innostronnych krajach, naczelników stopa
Buntujące się panky zniżyła do chłopa.
Hiszpańczyk dalej zrobił: od brzegów Gadesu
Doścignął aż do światów nieznanomych kresu;
Tam co rok z flotą chodzi, nowe skarby kopie,
I żelazami całej pogroził Europie.
Naprzeciw chęciom jego inne pany dążą —
To otwarcie nastają, to się milczkiem wiążą.
Wzajem sobie nieufni ustawnemi⁵⁵ czaty
Dla własnych zysków cudzej łaknący intraty⁵⁶;
Oko ich zawždy⁵⁷ czujne, broń wiecznie dobytą,
Co jeden z rąk upuści, wnet dziesięciu chwyta,
Jeśli nie miał zawadzić kędy zęb łakomy,
I sąsiednie pokojem zakwitnęły domy,
Pokłóć w dzień mieszkańców, w nocy ogień kładną⁵⁸,
Przybiegają ratować i ratując kradną.
Wszystkie ziemie i ludy za swe mając spadki,
Rozdzielają na przedaź⁵⁹, wiano⁶⁰ albo datki;
Raz: jako napastnicy, znowu jak obrońce⁶¹,
Czasem dla okrągłości cudze rwali końce⁶².
Natenczas sztuka stanu w tajniach urodzona,

⁴⁷Hebreowie — Hebrajczycy. [przypis edytorski]

⁴⁸błąd — tu: błędzenie. [przypis edytorski]

⁴⁹turnieje — dziś popr. forma D. lm: turniejów. [przypis edytorski]

⁵⁰zasiadły opaty — dziś popr.: zasiedli opaci; *opat*: przełożony klasztoru. [przypis edytorski]

⁵¹bulli — dokument papieski. [przypis edytorski]

⁵²Rzym powtórnie ziemię opasał ramiony — tj. Rzym powtórnie opasał ziemię swoimi ramionami (czyli objął ją swoją władzą). [przypis edytorski]

⁵³Albioński Ostrów — Anglia. [przypis edytorski]

⁵⁴Jagiellony — dziś popr. forma M. lm: Jagiellonowie. [przypis edytorski]

⁵⁵ustawni (daw.) — ciągły, ustawiczny, nieustanny; *ustawnemi czaty*: daw. forma N. lm, dziś popr.: ustawnymi czatami. [przypis edytorski]

⁵⁶intrata — dochód. [przypis edytorski]

⁵⁷zawždy (daw.) — zawsze. [przypis edytorski]

⁵⁸kładną — dziś: kładą, podkładają. [przypis edytorski]

⁵⁹przedaź — dziś: sprzedaż. [przypis edytorski]

⁶⁰wiano — część majątku wnoszona do rodziny przez pannę młodą (żonę). [przypis edytorski]

⁶¹obrońce — dziś popr. forma M. lm: obrońcy. [przypis edytorski]

⁶²dla okrągłości cudze rwali końce — mowa o zagarnianiu rubieży sąsiedniego państwa pod pretekstem „zakrąglenia granic”. [przypis edytorski]

Rozciągnęła szeroko polipu ramiona:
Kto chce zyskać lub swoje posiadać bezpiecznie,
Oko miej zawždy czujne, broń dobytą wiecznie.
Stąd wzajemna nieufność, ustawiczne czaty,
Walki, częste nabytki i prędkie utraty.
Wszystkie ludy i ziemie za swe mając spadki,
Rozdawano, jak przedaż, wiano albo datki.
Nieprzyjaciółmi często bywali obrońce,
Albo dla okrągłości cudze rwali końce.

Taką w całej Europie szły koleją sprawy,
Nim dojrzały w wulkanach nadsekwańskich lawy⁶³;
Tam zadawniony ucisk, ponawiane skargi,
Wieczne państwa świętego z doczesnem⁶⁴ zatargi,
Wysoki głów myślących, zapaly młodzików,
Duma panów, rozkutyh wściekłość niewolników;
A jak ziemia, ciężarna sprzeczniemi⁶⁵ nasiony,
Z potwornem⁶⁶ niegdyś cielskiem rodziła pytony⁶⁷,
Tak z pomąconych chęci i myśli natłoku,
Rewolucyjny Gallów⁶⁸ wyłagłęs się smoku!
Darmo go przemoc złamie i w piasek zagrzebie:
Posiane kły mścicieli odradzają⁶⁹ z siebie.
Kłótliva wschodzi zgraja: w jednych chęć urasta
Platoniczne po ziemi odbudować miasta⁷⁰;
Drudzy skarbcę do nowej znosili budowy,
Żeby z nich potem własne poczynić obłowy.
Gdy przeciwników szyję zgięli albo zasiekli,
Poszli cudzą przelewać, własną krwią ociekli.
Z gminowładnego wleciał ptak cesarski gniazda⁷¹;
I krwawa legionów zablysnęła gwiazda.
A choć teraz skruszone olbrzymy zachodnie,
Jeszcze na ziemię krew ich może działać płodnie.

Gdzież jestem, *Lelewelu!* Jaka chęć uniosła
Opiewać morza, których nie tknęły me wiosła?
Poziomy płazik⁷², orlej nabrawszy ochoty,
Uczone myślen twoich naśladować loty!
Wyręczaj mię: bo w polskim dziejopisów kole
Wyniosły jesteś, stanąć mający na czole⁷³!
Ty, co nie dozwoliłeś tyłu księgom kłamać,
Z samego kłamstwa prawdę umiając wyłamać,
Znasz lepiej trudne twojej nauki ogromy,

⁶³*dojrzały w wulkanach nadsekwańskich lawy* — przen. chodzi o wrzenie przedrewolucyjne (nad Sekwaną nie ma wulkanów w sensie dosłownym, geologicznym). [przypis edytorski]

⁶⁴*doczesnem* — daw. forma N. lp r.n.; dziś popr: doczesnym. [przypis edytorski]

⁶⁵*sprzeczniemi nasiony* — daw. forma N. lm; dziś popr: sprzecznyimi nasionami. [przypis edytorski]

⁶⁶*potwornem* — daw. forma N. lp r.n.; dziś popr: potwornym. [przypis edytorski]

⁶⁷*ziemia (...) rodziła pytony* (mit. gr.) — Pyton, wąż a. smok strzegący źródła przy wyroczni w Delfach, został zrodzony przez Matkę-Ziemię Gaję. [przypis edytorski]

⁶⁸*Gallowie* — tu: Francuzi. [przypis edytorski]

⁶⁹*Posiane kły mścicieli odradzają z siebie* — nawiązanie do mitu o Kadmosie, który zabiwszy smoka, za radą Ateny zasiał jego zęby w zaoanej ziemi, z zębów smoczycy zaś wyrosło plemię wojowników, którzy zaczęli się nawzajem zabijać. [przypis edytorski]

⁷⁰*platoniczne (...) odbudować miasta* — chodzi o zamiar urzeczywistnienia sformułowanej przez Platona w *Państwie* idei rzczechospolitej rządzonej przez filozofów. [przypis edytorski]

⁷¹*Z gminowładnego wleciał ptak cesarski gniazda* — nawiązanie do koronacji na cesarza Francuzów Napoleona I Bonaparte, będącego wcześniej rewolucyjnym generałem i pierwszym konsulem Republiki Francuskiej (państwa, którym w założeniu wladac miał lud, a więc „gminowładnego”). [przypis edytorski]

⁷²*płazik* — mały płaz, zwierzę pelzające. [przypis edytorski]

⁷³*stanąć na czole* — dziś: stanąć na czele; objąć przywództwo a. wieść prym. [przypis edytorski]

Słodkości jej owoców sam lepiej świadomy.
Głosem, którym okrzyki i przyklaski wzniesiesz,
Powiedz, jak tam zaszedłeś, skąd tak rano świecisz?
Na wierzchy, gdzie parnaska trzyma cię opoka⁷⁴,
Zwabiaj niższych łagodnym swego blaskiem oka.
Niejedne już zyskałeś z godniejszych rąk wieńce:
Nie gardź tym, jaki wdzięczni składają młodzieńce.
I daruj, jeśli będziem chwalić cię po świecie⁷⁵,
Że od ciebie wzięliśmy na ten wieniec kwiatu.

⁷⁴*parnaska (...) opoka* — Parnas, pasmo górskie w środkowej Grecji, w staroż. Beocji, wg mit. gr. będące siedzibą boga Apollina, opiekuna sztuk, oraz orszaku otaczających go Muz, patronek różnych kunsztów; *Klio*, przedstawiana ze zwojem papirusu w dłoni, była muzą historii. [przypis edytorski]

⁷⁵*po świecie* — dziś popr.: po świecie. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/mickiewicz-do-joachima-lelewela>

Tekst opracowany na podstawie: Poezye Adama Mickiewicza wydane w setną rocznicę urodzin wieszczą 1798-1898, Tom II, Nakładem Wydawnictwa Dzieł Ludowych Karola Miarki, Mikołów [b.d.]

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez fundację Nowoczesna Polska z książki udostępnionej przez Aleksandrę Sekułę.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Dorota Kowalska, Paulina Oltusek, Sztomska and Ola co..

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).